

Rapport fra programsensor

2014/15

Bachelorprogram i utviklingsstudier

Universitetet i Bergen

Karen Brit Feldberg

Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning

Høgskolen i Oslo og Akershus

27.02.2015

1. Bakgrunnsinformasjon

Denne rapporten er basert på:

- fagplan for 2014/2015 for bachelor i utviklingsstudier,
- tilsendt informasjon om diskusjoner og forslag til endringer i løpet av 2013 og 2014 ut fra kritikk av programmet fra faglig hold og fra studentene,
- møter på UiB 14. og 15. oktober 2015 med koordinator for utviklingsstudiet, programstyret, fagutvalg og førsteårsstudenter, vise-dekan og seniorkonsulent ved SV-fakultetet. Deltagere på møtene:
 - Koordinator Wenche Iversen, sosialantropologisk institutt
 - Programstyret: Tor Halvorsen, Anette Fagertun, Ragnhild Overå og Quamrul Ahsan.
 - Studenter og fagutvalg: Anja Myrtveit 2. år Admorg, Bård Emil Danielsen masterstudent geografi, Marte Strømmen Nygård 1.semester, Connie Karlsen 1.semester, Aisha Iqbal Tahir 1.semester.
 - Visedekan SV-fakultetet Knut Hildre, seniorkonsulent SV-fakultetet Hilde Rognås
- Statistikk om opptak, fordeling på de fire spesialiseringene, gjennomføring og frafall fra 2003 til 2013, samt opptakstall fra høst 2014,
- Eksamensresultater for Glob 101 for høst 2014, vår og høst 2013, vår og høst 2012.

2. Evaluering av studieprogrammet

Det er ikke ønsket en gjennomgang av noen av emnene i faget denne gangen, siden fagene nå tilbys for siste gang. Fellesemnet Glob 101 ble også nøye gjennomgått av forrige programsensor både i 2011 og 2012. Denne evalueringen vil, etter ønske, konsentrere seg om studentenes opplevelse av faget slik den var høsten 2014 og refleksjoner rundt hva som bør endres for å svare på de svakhetene studiet sliter med i dag. Deltagelse og eksamensresultater for Glob 101 analyseres i sammenligning med tidligere år.

2.1 Generelle inntrykk av hele programmet

Programmet er i en kritisk fase, og det er bestemt at studiet skal legges om. Siste kull under nåværende ordning ble tatt opp høsten 2014. Neste opptak blir først høsten 2016 til et nytt studium, revidert i tråd med kritikken som er framkommet. Vesentlige kritiske punkter ser ut til å være:

- mangel på tverrfaglighet,
- for lite utviklingsrelevant pensum
- for svakt utviklingsfaglig preg ved fagdisiplinene
- for svak gruppetilhørighet for studentene.

Introduksjonsemnet Glob 101 er preget av at det består av fire ulike fagområder som i liten grad er samkjørte eller koordinerte. Pensum består av en fellesdel som skal gi en tverrfaglig innføring til utviklingsstudier. Videre har hvert fag sitt fagspesifikke pensum som foreleses over gjennom høst- semesteret. Studentene har vanskelig for å trekke sammenhengene til og forstå det utviklingsrelevante på egenhånd og foreleserne oppfattes som å ha for liten innsikt i de andre forelesernes presentasjoner og pensum. Faglige diskusjoner mellom forelesere som er involvert i Glob 101 synes i liten grad å ha vært tilstede. En årsak hevdes å være at det er lite ressurser avsatt til utviklingsstudiet så foreleserne har vanskelig for å finne tid til mer samarbeid og innsikt i hverandres forelesninger.

Pensum i Glob 101 er ikke gjennomgått i detalj av programsensor denne gangen. Et raskt blikk viser at mye er fokusert på globaliseringens virkninger på de ulike fagfeltene, mens det mer utviklingsrettede perspektivet på disse virkningene er mindre tydelig. En ny bok på pensum, «Utvikling, en innføring i utviklingsstudier» (Eriksen, Feldberg 2012), er en klar forbedring når det gjelder å se utvikling i et tverrfaglig perspektiv. Studentene ga uttrykk for at de så den som en god introduksjonsbok til faget. Studentene ga videre uttrykk for at mange forelesninger var interessante og gode, men at de strevde med å se tverrfagligheten i fagstoffet.

I løpet av første studieår skal studentene i tillegg til Glob 101 følge et kurs i hver av de fire fagene med sitt fagspesifikke stoff. Dette stoffet er ikke valgt spesielt til utviklingsstudentene, men er det samme som de øvrige studentene på bachelor skal ha. Eksamensoppgavene er også de samme for alle studentene. Studentene opplever at de har et svakere utgangspunkt for å løse eksamensoppgavene enn sine medstudenter, noe som er en forklaring på at mange velger overgang til en av fagdisiplinene. Andre og tredje studieår har ikke noe spesielt tilrettelagt for utviklingsstudentene og eksamensoppgavene er de samme for alle som følger faget.

I Glob 101 er utviklingsstudentene sammen i en klasse. Etter det første semesteret er det ikke gjort noen tiltak for å skape gruppetilhørighet mellom studentene som har valgt utviklingsstudier. De deltar i fagene på linje med de øvrige studentene. Det var et klart uttrykt behov for å styrke samhörigheten mellom studentene på utviklingsstudiet gjennom de tre årene i bachelor. Studentene foreslo regelmessige kollokvier og innlevering av oppgaver i løpet av semesteret hvor det utviklingsrettede sto i fokus. Det vil gi god skrivetrening og forberedelse til eksamen. At det kunne være mulig å velge oppgave til eksamen med et mer tydelig utviklingsfokus var også et sterkt ønske fra studentene.

En tydelig årsak til manglene som framstår er at studiet ikke har noen egen organisasjon eller administrasjon under fakultetet. Det administrative ansvaret er lagt til sosialantropologisk institutt med en koordinator som skal følge opp organiseringen og

studentenes behov. Foruten programstyret ligger ansvar for faglig innhold hos den enkelte foreleser. Det har vært vanskelig å avsette tid til faglige diskusjoner som kunne stimulere og synliggjøre tverrfagligheten og forbindelsene mellom enkeltfagene i pensum og forelest stoff. De involverte instituttene har i varierende grad vært støttende til utviklingsstudiet.

2.2 Studenttall og gjennomføring

I løpet av perioden fra 2003 til 2013 har bare **24 %** av de som ble tatt opp fullført studiet. I tillegg kommer 20 % som har fullført bachelor på et av de fire fagene som er involvert i utviklingsstudiet. **43 % har ikke fullført**, et tall som taler for at endringer bør gjøres. Studentkullet som startet høsten 2012 hadde 73 oppmeldte studenter, hvorav **57** møtte. Høsten 2014, som er 3. året i bachelor for disse studentene, er det bare **8 studenter igjen**, 5 som har valgt Admorg, 2 Geo, 1 Sosant og 0 Econ. Dessuten har 18 studenter meldt overgang, 6 til Admorg, 1 til Geo, 1 til Sosant og 6 til Econ. I løpet av årene har Econ hatt svært få studenter som fullfører utviklingsstudiet, og sammen med Admorg flest som har gått over til det rene fagstudiet. En begrunnelse fra studentene var at mange så seg mer tjent med en bachelor i fagstudiet enn i utviklingsstudiet. Høsten 2014 hadde bachelorstudiet i utviklingsstudier 60 studieplasser, 53 studenter takket ja, av disse møtte 45. Til årsstudiets 20 plasser takket 23 ja, mens 17 møtte.

2.3 Behov for tiltak på programnivå

Studiet framstår som fragmenterte elementer fra de involverte fagdisiplinene, med svak tverrfaglig tilnærming, til tross for at formuleringene i fagplanene gir løfte om noe annet. Fagplanens beskrivelser av tverrfaglighet og forventet utbytte av undervisningen blir derfor ikke fulgt opp slik praksis er nå. Sant nok er utvikling ikke et entydig begrep og hva utviklingsstudier skal inneholde kan diskuteres. Både begrepet utvikling og innholdet i utviklingsstudiet bør følgelig gis en grunnleggende diskusjon i fagmiljøene som kan føre til at man samler seg om noen definisjoner og retninger for faget som blir styrende for organisering, pensumvalg og forelesninger.

Det vil være helt nødvendig å gi studiet en klarere tverrfaglig profil. Det må innebære at fagene tar hensyn til det og gir slipp på noe av sitt fagspesifikke stoff for å gi rom for det tverrfaglige. Flere løsninger kan tenkes, men et viktig punkt må uansett være at studentene får flere kurs, seminarer og oppgaver hvor det utviklingsfaglige står i fokus.

Eksamensoppgaver og den avsluttende bacheloroppgaven må ta hensyn til at disse studentene har et pensum som er annerledes enn de andre studentenes på fagene, så de kan få uttelling for det utviklingsfaglige arbeidet.

Studentenes behov ser ikke ut til å være godt nok ivaretatt i form av seminarer og oppgaver gjennom semesteret. Studenter på dette nivået har stort behov for trening i å skrive oppgaver som tilfredsstillende akademiske krav på universitetsnivå. Det bør legges til rette for

flere mindre oppgaver og seminarer gjennom semestrene. Et forslag fra studentene var å lage seminarer knyttet til et tema, en film eller aktuell hendelse som kan belyses fra ulike faglige vinkler og få fram behovet for å tenke tverrfaglig om relevante utviklingsfaglige problemstillinger. Studentene ønsket også seminarlærere som ikke skiftet for hver fagdisiplin, men som kunne følge en seminargruppe over lengre tid. Det må videre tenkes på tiltak som kan skape bedre studiemiljø og mer gruppefølelse blant utviklingsstudentene gjennom alle tre årene av bachelor.

Det framstår som helt nødvendig at utviklingsstudiet gis en gjennomgripende forandring. Med seks institutter involvert blir samarbeidet om faget utfordrende. Det kreves at alle instituttene som ønsker å gå inn i samarbeidet prioriterer det på sin agenda. Det krever også at ressurser prioriteres til omlegging og gjennomføring av de samarbeidstiltak mellom fagene som er helt nødvendige for at studiet skal overkomme de problemene det sliter med i dag. Mange av de involverte lærerne ga uttrykk for at de ønsket å bidra, men at arbeidssituasjonen må legges til rette for det, i form av ressurser til planlegging, samarbeid og nye tiltak overfor studentene, som kollokvier, seminarer og oppgaver i semesteret.

3. Evaluering av vurderingsordninger

Glob 101 har en 4 timers skoleeksamen. Det ble laget tre eksamens-sett for emnet, men programsensor har ikke fått disse tilsendt og kan ikke gi noen vurdering av disse.

Til eksamen i Glob 101 høst 2014 var 75 kandidater oppmeldt, 64 møtte og alle besto.

Karakterfordelingen var som følger:

A: 10

B: 20

C: 12

D: 19

E: 3

Eksamensresultatet skiller seg ikke vesentlig fra resultatene de to foregående år. Høst 2014 og høst 2012 var gjennomsnittskarakteren litt over C, mens den høst 2013 lå litt under C.

Høst 2013 var 80 kandidater oppmeldt og 67 møtte til eksamen. Høst 2012 var 73 oppmeldt og 57 møtte. Vår 2013 og 2012 hadde henholdsvis 3 og 7 kandidater. Også her var gjennomsnittskarakteren C.

4. Oppsummering

Det ser ut til å herske enighet både i programstyret og hos fagutvalget om at grunnleggende endringer er nødvendig. 6 fagmiljøer har sagt seg interessert i å delta i utviklingsstudiet og er med i programutvalget som er nedsatt for å utvikle et nytt studium. Det er en forutsetning at ressurser stilles til rådighet og at alle fagmiljøene går positivt inn for å styrke utviklingsstudiet. Det er videre nødvendig å gi utviklingsstudiet en klarere administrativ

organisering, med klart definerte ressurser og ansvarsoppgaver som alle fagmiljøene må støtte opp om.

Studentene er ikke representert i programutvalget. Deres synspunkter bør bli hørt og tatt hensyn til. Ikke minst gjelder det forhold knyttet til studentmiljø, seminarer og oppgaver som kan gi god oppfølging og kontinuitet og skape et studiemiljø med følelse av tilhørighet.

Flere løsninger kan diskuteres. Uansett må fagmiljøene vurdere sine egne fagkrav opp mot kravet om tverrfaglighet. De tverrfaglige elementene i bacheloren, som Glob 101, må utvides og bygge opp under flere tverrfaglig oppgaver og, ikke minst, bacheloroppgaven i slutten av studiet.

Karen Brit Feldberg

27.02.2015

Litteraturforslag:

Eriksen, T.L. og Feldberg, K.B (red) (2013): *Utvikling. En innføring i utviklingsstudier*. Oslo: Capplen Damm Akademisk